

DOWN THE RABBIT HOLE INTO THE EARTH

Het belang van een goede voeding in een audiocomponent zal zo langzamerhand wel door de meesten onder ons onderschreven worden. En in het verlengde daarvan een zo schoon mogelijke netspanning zeer waarschijnlijk óók. Blijft er één element over: de aarding.

Eigenlijk speelt aarding de rol van het ondergeschoven kindje in het spel dat 'audio' heet. Dit geheel ten onrechte, want juist op dit vlak zijn voor de geluidswaergave vaak onverwachte en aanzienlijke stappen voorwaarts te maken. Maar

waarom dan die aarding?

In algemene zin speelt veiligheid de hoofdrol. Een opgebouwde spanning in/aan een apparaat kan via de aarde wegvloeien zodat het aanraken van het apparaat niet uitloopt op een schokkende ervaring – om het zo

maar eens te zeggen. In meer specifieke zin – in de audio dus – geeft aarde polariteit aan spanning. Zeker wanneer de kwaliteit van een audiocomponent beter wordt speelt die polariteit een belangrijke rol. Iedereen die eens een set gehoord heeft die ‘uit fase’ stond zal begrijpen wat ik bedoel: een vreemd bol of juist ingedeukt beeld dat eenvoudigweg niet goed klinkt en/of voelt; het ‘klopt’ gewoon niet.

Randaarde

Het bouwbesluit uit 1997 heeft ervoor gezorgd dat in elke woning – gebouwd vanaf dat jaar – verplicht randaarde op alle stopcontacten aanwezig is. Voor elektrische installaties in oude(re) huizen die na 1997 zijn aangelegd idem. Zo valt geruststellend aan te nemen dat de overgrote meerderheid over een gearde en dus veilige installatie beschikt. Mooi! Randaarde aanwezig en alle componenten ‘in fase’ weten te zetten ... probleem opgelost.

Ten dele, ten dele!

Elk elektrisch apparaat genereert storingen. Dat zijn ook EMF- tot RF-vervuilingen die zich via de massa verspreiden over de gehele aardleiding, en zo weer de weg vinden naar elk ander apparaat dat op de randaarde is aangesloten. Wat daarbij nog weinig bekend is, is dat de afschermingsmantels van bepaalde kabels en het chassis van componenten óók op de aarde zijn aangesloten en daardoor (ook) als zender fungeren van onder andere de doorgegeven EMF en RF-vervuilingen. Kortom, de aarde is een afvalbak van deze vervuilingen – én dat is goed hoorbaar. Zelfs wanneer je overtuigd bent geen enkel probleem hiervan te ondervinden zul je versteld staan van de klankmatige invloeden en effecten.

Optimaliseren

Al een aantal jaar dragen verschillende producenten tal van oplossingen aan om dit soort vervuilingen tegen te

gaan. Zelf heb ik hiervan diverse in huis gehad, waarbij de grote gemene deler was: ze hebben allemaal invloed in de zin van: ‘er waren duidelijke veranderingen in het zowel het geluid als het geluidsbeeld’. Maar ... de eerdergenoemde veranderingen waren in mijn geval geen verbeteringen. En daar schortte het aan. Vaak kreeg ik het gevoel iets te repareren dat niet daadwerkelijk kapot is. Én dan ben je dus niet goed bezig. Wat ik mogelijk ten overvloede wil benadrukken is dat de situatie per set verschillend kan en ook wel zál zijn. Nu is mijn set erg kritisch getuned, dat wil zeggen dat er bijna niets nodig is om de boel over het randje de duwen. De grens tussen relaxed doch spannend aan de ene kant, en slaapverwekkend aan de andere kant, is griezelig dun.

Vortex Ground Optimizer

Het moment dat ik Ed Doggen, eigenaar van Daluso en importeur van Vortex HiFi aan de lijn kreeg met de vraag of ik wellicht interesse zou hebben de nieuwe versies van de Ground Optimizers van Vortex HiFi te gaan beluisteren, was dan ook een mix van interesse (for science!) en een zekere scepsis (oh nee... de balans...). Het Duitse Vortex HiFi houdt zich al vele jaren bezig in het veld van eliminering vele negatieve invloeden die we zullen samenvatten als elektrosmog. Het is een onderwerp met hier en daar een schijnbaar controversieel randje. Dit laatste geldt ook voor de gedachtegangen die ten grondslag liggen aan de toegepaste technieken. Ik denk daar het mijne van, u denkt daar het uwe van; wat uiteindelijk telt is wat het eindresultaat van deze technieken ten gehore brengt. De kerngedachte van Vortex HiFi: ‘ontstoren, ontstressen en het menselijk welbevinden’, maakt het geheel al een stuk toegankelijker.

Vortex HiFi brengt de Ground Optimizer (GO) in drie verschillende uitvoeringen. Beginnende met de GO1 MK2 AIO-OA (uitgevoerd in grijs, 200 euro),

dan de GO2 MK2 PI-OA (uitgevoerd in blauw, vanaf 400 euro) en het topmodel de GO3 MK2 Sigma (uitgevoerd in groen, vanaf 600 euro). ‘Goed, beter, best’ zal ik maar zeggen.

Ik citeer mijzelf losjes vanuit het grote HVT-kabelboek ‘Cables Matter’: “Bepaalde massa-vervuilingen kun je al vroegtijdig op niet-bezette audio en video in- en uitgangen afvangen en vernietigen. Hiervoor is de Vortex HiFi Ground Optimizer ontwikkeld. Geen grote ‘doos’ maar simpelweg een speciaal geconfigureerde stekker met daarin de nodige elektronica en een aantal snoertjes met diverse pluggen (naar keuze) die je met de componenten en devices verbindt. Uniek aan de Ground Optimizer is dat het alleen op en over de massa actief is en zich dus niet als mogelijk signaalfilter gedraagt. Door juist een groot deel van alle massavervuilingen gelijk te vernietigen (niet afvoeren via de randaarde maar gelijk omzetten in warmte) komt dit ook uitermate ten goede aan de geluidsvorming, waarbij onder andere bandbreedte, lucht en dynamiek veel mooier tot uitdrukking komen. Verder wordt de vorming van elektrosmog met onder andere de ‘Oscillation Alignment’ technologie bij alle apparaten vroegtijdig tegengegaan.”

Voor de basisprijs krijgt u een speciaal geconfigureerde Schuko-stekker met daaraan één enkele draadlengte van 2 meter en een plug naar keuze. Tegen meerprijs kunnen er nog tot vier andere draadlengtes (custom-made) worden toegevoegd met diverse pluggen naar keuze. De pluggen-bezetting van deze multi Ground Optimizer bepaalt u dus zelf – specifiek voor uw set. Men kan willekeurig kiezen en samenstellen uit USB-A/B/C, HDMI, RJ45, RCA, XLR-F/M, Banana, Spade, DIN-5, BNC en MiniJack 3,5mm pluggen. Dit maakt het een flexibel aardingssysteem dat zich breed over uw hele set laat inzetten, waarmee het de set tot op componentniveau (ja graag!) gefinetuned

kan worden. Daarvoor dient elk component wel een of meerdere vrije poorten te hebben waarop de GO-kabels met dienovereenkomstige pluggen kunnen worden aangesloten.

The Eating Of The Pudding

In Huize van Meersbergen waren: de GO2 MK2 PI-OA met twee spades en de GO3 MK2 Sigma met een keur aan pluggen. De set bestaat uit: Pink Faun 2.16 ultra streamer, Audio Note DAC5 Special v2, Pink Faun D-Power 90i en de Harbeth 40.2 Anniversary. Kabels van Pink Faun, Hijiri, Audio Note, Furutech en Harmonix tuning devices. Qua muziek ben ik op drie albums blijven steken: Dave Holland - Ones All (Intuition Music - INT 2148 2) solo contrabas, geweldige opname!; Jeanne Lee, Mal Waldron - After Hours (Owl 77) ook op latere leeftijd een stem om van de smelten; Yessaï Karapetian - Ker U Sus (Paradis Improvisé 05) fusie tussen jazz en Armeense volkswijsjes, solo piano, opgenomen in een huiskamer – need I say more?

But first things first en zeer belangrijk: de GO’s moeten ‘in fase’ staan voor de juiste werking. De fasekant is aangegeven op de stekker, dus even een spanningzoeker in het stopcontact of stekkerdoos steken om zeker te zijn! De uitgangskaat van de 2.16 ultra zal er als eerste aan moeten geloven. De GO3 MK2 Sigma gaat met een cinch-plug op een niet gebruikte S/PDIF-uitgang, en het effect is na een paar minuten goed waarneembaar. De contrabass van Dave Holland laat veel meer nuances horen, de transiënten helder en dynamisch en dan de overtonen van de snaren en het hout ... prachtig! De stem van Jeanne Lee laat meer structuur zien, ademt meer en wint duidelijk aan emotie. Het pianospel van Karapetian is meer dynamisch, en de hoogte gespeelde noten laten de, voor mij zo kenmerkende, overtonen goed overkomen. Dit smaakt naar meer. De tweede GO3

cinch-plug gaat op een niet gebruikte S/PDIF ingang op de DAC. De achtergrond gaat voorbij aan zwart, het is er gewoon niet, maar... het geluid lijkt bijna in een vacuüm te verdwijnen. Ik ben er niet zo blij mee. Deze opmerking bij Ed neergelegd die adviseerde deze situatie één, twee paar dagen te laten inspelen. Na die paar dagen stond het geluid weer precies waar het moest staan. Nog steeds uit het 'niets', maar nu met een breedte en diepte in de stage die voor mij toch nieuw was in deze set. Ook een verdere toename van dynamiek en emotionele transmissie. Na een bescheiden wisseling van buizen in de DAC, wow! Met de GO3 aangesloten krijg je heel veel informatie over wat je aan het doen bent. Dat zijn geen kleine verschillen! Überhaupt bleek het makkelijker om wat oneffenheden uit de set te masseren met de aangesloten GO3. Vervolgens werden de spades van de GO2 MK2 PI-OA aangesloten op de luidsprekers. Dat ging er voor mij persoonlijk iets te ver. Als liefhebber van subtiele 'rafelrandjes' in het geluid begon deze toch een beetje te missen. De GO2 MK2 PI-OA deed absoluut wat hij belooft te doen, maar ik vond het resultaat ietwat minder speels dan op componentniveau. Als budget een issue is zou ik overigens wel voor deze laatste optie kiezen omdat de werking zich makkelijker door de hele set laat kennen. Is budget minder een

issue neem dan een GO2 MK2 PI-OA of GO3 MK2 Sigma met het maximaal aantal kabeltjes. De kans bestaat dat je een aantal aansluitingen niet gaat gebruiken, maar dat is een relatief geldelijk verlies dat niet opweegt tegenover de winst die je ook later nog gaat behalen.

Conclusie

Dit is veruit de meest effectieve grounding-optimalisatie die ik tot nu heb gehoord. Misschien zijn er betere op de markt, maar eerlijk gezegd heb ik totaal geen behoefte verder te willen luisteren of toch niet nét dat streepje beter kan. De mate van winst in muzikale ervaring, de vanzelfsprekendheid en voor mij misschien wel de twee meest doorslaggevende: de kwaliteit en de signatuur van de componenten, wordt niet aangetast. Je hoort ze eenvoudigweg beter, én daarbij het feit dat de werking voor mij persoonlijk voorbij aan het audiofele gaat. Ruimte, detail, toon, tijd - het komt allemaal heel mooi en natuurlijk samen. Wat een heerlijk stuk gereedschap is dit! Wil je als audiofiel nu eens echt van muziek genieten, echt die emotionele overdracht ervaren, dan zijn de Ground Optimizers verplichte kost. Zeer warm aanbevolen.

[Meer informatie op www.daluso.com](http://www.daluso.com)

